

NATUUR & DUURZAAMHEIDSEUCATIE

JAARPROGRAMMA
EDUCATIE 2025-2026

GA OP ONTDEKKING MET GROENE WEELDE

Natuur- en duurzaamheidseducatie
voor een groen en gezond
Vijfheerenlanden

COLOFON

Inhoud

Dit jaarprogramma is samengesteld door het coördinatieteam van Groene Weelde, Vijfheerenlanden.

Papier

Dit jaarprogramma is gedrukt op duurzaam papier.

Leskisten

Onze lichtgewicht kisten zijn gemaakt gerecyclede grondstoffen.

Vormgeving

DeliJaan vormgeving

www.groeneweeldevhl.nl
info@groeneweeldevhl.nl

Groene Weelde is onderdeel van Stichting Duurzaam Vijfheerenlanden.
© mei 2025

INHOUD

Inleiding	5
Organisatie	5
Jaarlijks schoolgesprek	5
Locaties	6
Voedselbos SchaikseWeelde	6
De Noordertuin	6
Voedselbos De Geeren	6
Domeinen	7
Samenwerking	8
Gastlessen	10
Natuur & Groen	10
Voedsel & Gezondheid	13
Water & Techniek, Energie & Klimaat	13
Grondstoffen & Afval	14
Leerlijn Natuur-cultuur	16
Leerlijn Eetbare bossen in het voedselbos	18
Leerlijn Talent, techniek & energie	18
Excursies	22
Natuur & Groen	22
Voedsel & Gezondheid	23
Water & Techniek, Energie & Klimaat	25
Grondstoffen & Afval	26
Hoe werken leskisten?	27
Abonnement	27
Inloggen	27
Gegevens eigen groep checken	28
Bestelhistorie	28
Scholen gemeente West Betuwe	28
Bestellingen	29
Halen en brengen materiaal	29
Aanbod zoeken	29
Inschrijven voor aanbod	29
Leskisten	30
Natuur & Groen	30
Voedsel & Gezondheid	34
Water & Techniek, Energie & Klimaat	35
Grondstoffen & Afval	37
Materiaalzendingen	39
Groen blauwe schoolpleinen	39
Aan de slag	39

INLEIDING

Dit is het jaarprogramma van NDE-centrum Groene Weelde voor het schooljaar 2025-2026. Groene Weelde is het natuur- en duurzaamheidscentrum van de gemeente Vijfheerenlanden (en de regio). Vanaf dit schooljaar hebben we ook aanbod op maat voor voortgezet onderwijs en kinderopvang. Dit jaar bieden we ook activiteiten buiten schooltijd aan voor kinderen en hun ouders via het project Groen doet goed.

ORGANISATIE

Groene Weelde is onderdeel van Stichting Duurzaam Vijfheerenlanden. De stichting heeft de ambitie een substantiële bijdrage te leveren aan de realisatie van een duurzame samenleving waarin aandacht voor mens en natuur in hun onderlinge samenhang centraal staan. Ook Buurttuin De Noordertuin in Leerdam-Noord en voedselcoöperatie Sitopia maken deel uit van de stichting. De dagelijkse organisatie van Groene Weelde is in handen van coördinator Sylvia Terpstra.

JAARLIJKS SCHOOLGESPREK

In het jaarlijkse gesprek tussen Groene Weelde en de NDE-contactpersoon en/of de directie op school kijken we naar de wensen van de school en de bestelgeschiedenis. We kunnen op maat een programma samenstellen.

Sylvia Terpstra

Sylvia is de coördinator bij Groene Weelde, ze is de expert voor het educatieve aanbod. Ze ontwikkelt leerlijnen met vakdocenten, ze heeft jarenlange ervaring in het onderwijs en is ook beheerder van voedselbos SchaikseWeelde. Je bereikt haar via sylvia@groeneweelde.vhl.nl

Rika Verweij

Rika is vrijwillige educatiemedewerker en verantwoordelijk voor de uitleen van de leskisten, communicatie met scholen, aanbieders en partners. Ook geeft ze workshops. Ze wordt geassisteerd door vrijwilligers bij het onderhouden van de leskisten en het vervoer daarvan. Je bereikt haar via educatie@groeneweelde.vhl.nl

NDE-CENTRUM GROENE WEELDE

Bezoekadres:

Schaikseweg 79, 4143 HD Leerdam

Postadres:

Prinsessenhof 14, 4141 EG Leerdam

www.groeneweelde.vhl.nl

STICHTING DUURZAAM VIJFHEERENLANDEN

www.duurzaamvhl.nl

LOCATIES

VOEDSELBOS SCHAIKSEWEELDE

Voedselbos SchaikseWeelde is de naam van de 'groene oase' van 6.000 m², gelegen tussen Leerdam en Schoonrewoerd. Dit is de centrale plek van waaruit Groene Weelde werkt. Hier worden ook buitenlessen en workshops gegeven, voor zowel kinderen als volwassenen. De voedselbosclub voor kinderen tussen 9-11 jaar is hier na schooltijd ook actief. www.schaikseweelde.nl

DE NOORDERTUIN

Buurttuin De Noordertuin is een openbare moestuin op 't Eiland in Leerdam-Noord. Van, voor en door de wijk. In de buurttuin werken vrijwilligers uit de wijk en er is plaats voor ontmoeting en kennisoverdracht waardoor de sociale cohesie tussen wijkbewoners en kennis over het moestuinieren groeien. De coördinator is René Hofmeester, hij is vaak in de tuin te vinden en ook te bereiken via noordertuinleerdam@gmail.com.

In de tuin hebben scholen hun moestuin. De leerlingen zijn daar, onder begeleiding van de moestuincoach van Groene Weelde, enthousiast aan het kweken van oogsten.

VOEDSELBOS DE GEEREN

Voedselbos De Geeren is een klein voedselbos van 1 ha op privéterrein. Het ligt tussen de Diefdijk en de Culemborgse vliet in Natura2000 gebied in de polder die al vele eeuwen De Geeren wordt genoemd. Op deze locatie geven we rondleidingen, lessen en er zijn een kabouterpad en een expeditie voedselbos. www.degeeren.nl

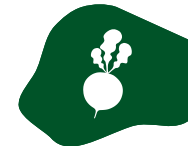
DOMEINEN

Groene Weelde heeft het aanbod gerangschikt in 6 domeinen:

1. NATUUR & GROEN

Lessen over dieren, planten, zaden en biodiversiteit.

2. VOEDSEL & GEZONDHEID

Deze lessen gaan over zintuigen, eten maken en over de schijf van vijf, over je eigen lichaam en dat van dieren.

3. WATER & TECHNIEK, ENERGIE & KLIMAAT

De onderwerpen komen allemaal uitgebreid aan bod: zoals de waterkringloop, lessen over energie in het algemeen en vooral duurzame energie. Ook de leerlijn Talent, Techniek & Energie valt onder dit domein.

4. GRONDSTOFFEN & AFVAL

Een aantal leskisten zijn door Groene Weelde zelf gemaakt, maar ook de lessen door Waardlanden vallen onder dit domein.

5. VOEDSELBOSSEN

Voor alle groepen zijn er lessen in en over het voedselbos. Die gaan over planten, dieren, mensen, biodiversiteit en hun onderlinge samenhang in de natuur. De beleving in het eetbare bos staat voorop. Ook de leerlijn Eetbare Bossen valt onder dit domein.

6. NATUUR-CULTUUR

Lessen op het snijvlak van natuur en cultuur. De leerlijn Natuur-Cultuur valt onder dit domein. Deze beeldende leerlijn sluit aan bij de verschillende domeinen van de NDE.

SAMENWERKING

Groene Weelde heeft partners binnen en buiten de regio die een divers aanbod bieden. Docenten van Groene Weelde en de partners geven lessen op scholen en/of op locaties. In ons gezamenlijk jaarprogramma zijn er excursies op diverse locaties. Al het aanbod is te reserveren in onze digitale NME-Gids via de website van Groene Weelde.

HESTIA'S HOF

Hestia's Hof is een verrassend groene plek in Leerdam tussen het versteende centrum en wijk Leerdam-West. Het is een ontmoetingsplaats voor jong en oud. Een plek waar alle generaties veilig kunnen bewegen, rusten, leren en genieten van het groen en van elkaar. De dierenweide, moestuintjes, speeltoestellen en picknicktafels bieden inwoners hiervoor een prachtige laagdrempelige gelegenheid! Op deze locatie geven we buitenlessen, er is een escapefarm te doen en er is een moestuin.

NATUUR- EN VOGELWACHT DE VIJFHEERENLANDEN

De Natuur- en vogelwacht biedt lessen aan voor basisscholen op het gebied van natuur. Het is een vereniging van vrijwilligers, zij geven lessen in en bij het Natuurcentrum De Schaapskooi. Zij komen ook naar de scholen om lessen en workshops te geven. Verder zijn er excursies mogelijk voor schoolgroepen naar allerlei mooie stukjes natuur in de streek.

BOERDERIJ IN DE KIJKER

Biedt in provincie Utrecht via bezoekboerderijen hun lessen aan. Voor alle groepen po en onderbouw vo zijn er boerderijlessen met excursies.

DEN HÂNEKER

Biedt in Alblasserwaard-Vijfheerenlanden lespakketten en boerderijlessen aan, waaronder een nieuw Fruitpakket. Voor alle groepen po en onderbouw vo zijn er boerderijlessen en excursies.

WAARDLANDEN

Waardlanden biedt sinds 2014 het programma "Afvalvrijescholen" aan met als doel om jongeren kennis te bieden en goed met afval om te laten gaan. In ruil voor de inspanning die scholen hierin leveren, hoeven scholen niet te betalen voor het gescheiden afval dat Waardlanden ophaalt. Scholen willen leerlingen ervan bewust maken dat afval waardevolle grondstoffen bevat, zoals papier, plastic, etensresten en meer. Gescheiden afvalinzameling op school ligt voor de hand, maar blijkt lastig in de praktijk. Daar kan het project 'Afvalvrije school' bij helpen.

WATERSCHAP RIVIERENLAND

Leren over water biedt scholen in het rivierengebied gastlessen, lespakketten en excursies aan. Voor alle groepen po en de onderbouw vo zijn er verschillende mogelijkheden te reserveren.

GEOFORT

Dit oude forteiland is omgebouwd tot een educatieve attractie. GeoFort heeft een breed educatief programma voor zowel basisonderwijs (groep 5 t/m 8) als voortgezet onderwijs. In kleine groepen gaan de leerlingen aan de slag met verschillende modules van 45 minuten. Zij bieden een programma met afwisseling van begeleide activiteiten door GeoFort vakdocenten en vrije activiteiten, zodat spelen, onderzoeken, leren en samenwerken hand in hand gaan.

SAMENWERKING

VOEDSELBOS LINGEHOUT

In Geldermalsen is voedselbos Lingehout in aanleg. Een voedselbos van 12 hectare met tuinderij. De natuur mag hier zoveel mogelijk haar gang gaan, zonder gebruik van pesticiden of kunstmest. Voedselbos Lingehout is een coöperatief voedselbos, waarbij particulieren meehelpen met ontwikkeling en onderhoud. Groene Weelde werkt samen met Lingehout om ook in de gemeente West Betuwe voor de basisscholen natuuressen en de voedselbosleerlijn Eetbare Bossen aan te bieden. Ook is de voedselbosclub na schooltijd gestart.

GEZONDE SCHOOL VHL

Hoe zorg je ervoor dat een gezonde leefstijl vanzelfsprekend wordt voor leerlingen? De Gezonde School-aanpak helpt je daarbij. Met de Gezonde School-aanpak zorg je ervoor dat er samenhang komt in alles wat de school doet rondom een gezonde leefstijl. Vanuit Groene Weelde werken we samen met de Gezonde School-adviseur en met deelnemende scholen vanuit het ondersteuningsaanbod GS.

JOGG

De gemeente Vijfheerenlanden is een JOGG-gemeente. Dit betekent dat de gemeente onder leiding van een JOGG-regisseur werkt aan het gezonder maken van de omgevingen waar het kind veel komt (thuis, school, vrije tijd, sport, buurt, werk en media). Dit doet zij samen met een netwerk van mensen die leven en werken in die omgevingen. Zo ook met Groene Weelde. Samen zorgen we er bijvoorbeeld voor dat er meer aandacht is voor natuureducatie op en rond school.

JONG LEREN ETEN UTRECHT

Jong Leren Eten (JLE) is een programma waarin Rijk, provincies, onderwijs en maatschappelijke organisaties samenwerken. Het doel is dat kinderen en jongeren (0-18) leren om gezonde én duurzame keuzes te maken. Het programma Jong Leren Eten begeeft zich -gericht op het thema Voeding- op het snijvlak van gezondheidseducatie en natuur- en milieueducatie. Groene Weelde werkt met moestuincoaches die zijn opgeleid door JLE, in samenwerking met IVN en Velt. We organiseren samen met JLE ook bijeenkomsten voor professionalisering van leerkrachten en NDE-contactpersonen. Samen met Alliantie Schooltuinen zetten we ons in om leerlingen in de basisschooltijd toegang te geven tot een schooltuin. Zelf zaaien, verzorgen en oogsten van fruit, groente en bloemen, draagt bij aan meer kennis over en betrokkenheid bij voeding en natuur.

Aan alle gastlessen en excursies zijn kosten verbonden, kijk hiervoor in de digitale NME-Gids.

GASTLES WORMEN, WAT DOEN ZE?

Er zijn verschillende soorten wormen, wat doen tunnelbouwers, bodemverbeteraars en afvalverwerkers en hoe leven ze? Wist je dat wormen graag in een hotel wonen?

De gastdocent laat het zien en vertelt er over.

Groep: vanaf groep 5-6

Door: Groene Weelde

Plaats: in eigen klas, op het schoolplein of groene plek in de buurt

GASTLES MEELWORMENPRACTICUM OF HUISJESSLAKKENPRACTICUM.

Hij ziet er misschien een beetje eng uit. Maar de meelworm is echt een interessant beestje. Je leert het tijdens dit practicum, waarin de meelworm van dichtbij wordt bekeken.

Indien beschikbaar ook huisjesslakkenpracticum.

Groep: vanaf groep 1

Door: vrijwilligers Natuur- en vogelwacht

Plaats: op school of bij de Schaapskooi

GASTLES UILENBALLEN PLUIZEN

Wat eet een uil zoal? Dat vind je terug in uilenballen. In deze les pluizen we de uilenballen uit en ontdekken we wat hij gegeten heeft. Ondertussen leren we nog veel meer over deze interessante roofvogels. We kunnen ook nog een uiltje maken van klei.

Periode: het hele jaar, mits er uilenballen voorradig zijn.

Groep: vanaf groep 4

Door: vrijwilligers Natuur- en vogelwacht.

Plaats: op school of bij de Schaapskooi

GASTLES VOGELS IN DE LENTE

Hoor je welke vogel er fluit? Weet je waaraan je hem kunt herkennen? In deze les leer je alles over vogels in de buurt. Hoe ze er uit zien, hoe ze zingen en waar ze wonen. Periode: april-juni.

Groep: vanaf groep 5

Door: vrijwilligers Natuur- en vogelwacht

Plaats: rond school of bij de Schaapskooi

GASTLES LANGS DE SLOOTKANT

In en om de sloot is veel te zien. Vissen, kikkers, padden en heel veel kleine beestjes. Met een schepnet, een teiltje, een zoekkaart en een loeppotje kun je er van alles over leren. Aan deze les zijn kosten verbonden.

Periode: juni-oktober.

Groep: vanaf groep 3

Door: vrijwilligers Natuur- en vogelwacht

Plaats: de Schaapskooi of waar mogelijk bij school in overleg.

GASTLES BOMEN EN BLAADJES

Verschillende bomen hebben verschillende blaadjes. En misschien zijn er wel meer verschillen.

In deze bomenles leer je er alles over.

Periode: herfst.

Groep: vanaf groep 3

Door: vrijwilligers Natuur- en vogelwacht.

Plaats: rond school of bij de Schaapskooi.

GASTLES PADDENSTOELEN

In de herfst zijn er overal paddenstoelen te vinden. We kunnen buiten op zoek gaan en van alles over paddenstoelen leren, waarbij we gebruik maken van champignons om op een veilige manier de paddenstoel nader te onderzoeken. We maken vervolgens champignonsoep en gaan zoeken naar paddenstoelen in het bos.

Periode: herfst.

Groep: vanaf groep 3

Door: vrijwilligers Natuur- en vogelwacht.

Plaats: bij de Schaapskooi.

GASTLES VOGELS VOEREN IN DE WINTER

We gaan vogelvoer maken met de kinderen, en geven vooraf een presentatie.

Periode: december-febr.

Groep: 1-8

Door vrijwilligers van de Natuur- en vogelwacht.

Plaats: in school.

MOESTUINIEREN MET DE MOESTUINCOACH

Zelf zaaien, verzorgen en oogsten van groente, fruit en bloemen. In de schooltuin komen kinderen samen met de natuur tot bloei. Schooltuinieren legt de basis voor een gezonde smaak, een duurzame toekomst en laat kinderen hun natuurtalent ontwikkelen. Een schooltuin aanleggen is dus ontzettend nuttig én leuk. Groene Weelde werkt met gecertificeerde moestuincoaches. De moestuincoach kan een jaarrond (seizoen maart-oktober) lesprogramma geven aan de groep met een beplantingsplan voor de moestuin. Daarbij is ondersteuning van de leerkracht noodzakelijk. De moestuincoach kan ook ingezet worden op de rijke schooldag. Het zadenpakket is gratis via Groene Weelde verkrijgbaar in februari 2025.

Groep: 5-6

Door: moestuincoach van Groene Weelde

Plaats: in de moestuin op school of in de buurt.

KOKEN IN DE KLAS

Onze moestuincoach en kok kan op maat een kookprogramma voor de groep samenstellen. Zo komt de kok in de klas.

Groep: 5-8

Door: kok van Groene Weelde

Plaats: in school

GASTLES MET KENNISKIST GROENE ENERGIE

Belevingsonderwijs over zon, wind en aardwarmte!

In deze gastles gaan de leerlingen in groepen aan de slag met zonne-energie, aardwarmte en windenergie. Ze bepalen welke stand van zonnepanelen optimaal is, proberen een huis zo heet mogelijk te verwarmen en ontwerpen zelf de wieken van een windmolen.

Groep: 5-6

Door: Groene Weelde

Plaats: eigen klas / schoolplein

GASTLES MET WATER-KLIKAATTAFEL (2026)

Langdurige perioden van droogte worden steeds vaker afgewisseld met hevige buien. Nederland krijgt er de komende jaren vaker mee te maken. Het is het gevolg van de opwarming van de aarde. Het klimaat verandert en grote regenbuien kunnen voor wateroverlast zorgen. Daar ligt niet alleen een taak voor de gemeente en het waterschap. Juist voor iedereen. Maar hoe vertel je dat? Met de klimaattafel leren kinderen en jongeren spelenderwijs hoe ze natte voeten in hun directe omgeving kunnen voorkomen.

Groep: 5-8 en klas 1-2 vo

Door: docent Groene Weelde

Plaats: op school

Duur: 75 minuten

WATER & TECHNIEK, ENERGIE & KLIMAAT

WATER IN HUIS

Een ware belevingsles voor kleuters. Met een waterwachter én een handpop: Blub de Vis. Deze waterwachter neemt de kinderen mee in een interactieve les over afvalwater in huis en in de klas. Een kar vol attributen vertelt het verhaal van ons afvalwater: Waar leidt het putje heen? Welke weg legt het water af? Waar staat de grote waterwasmachine en wat gebeurt daar met het water? Wat is een verstopping en hoe komt dat?

Groep: 1-2

Door: vrijwilliger Waterschap Rivierenland

Plaats: in eigen klas, met kraan en wasbak

DE WATERWACHTER - DIJKEN EN RIVIEREN

De waterwachter weet alles over dijken. Waarom zijn dijken zo belangrijk? Hoe beschermen ze ons tegen het water van de rivier? Waar is een dijk van gemaakt? Gewapend met een kar vol attributen, proefjes en materialen neemt de waterwachter leerlingen mee in de bijzondere wereld van dijken, rivieren en het waterschap.

Groep: 3-4

Door: vrijwilliger Waterschap Rivierenland

Plaats: in eigen klas, met kraan en wasbak

DE WATERWACHTER, WATERBEHEER, RIOOLWATERZUIVERING, DIJKEN

De waterwachter weet alles over water. Wat is water eigenlijk? Raakt het wel eens op? Waar blijft het regenwater? Waar blijft het water waarmee je de wc doorspoelt? Waarom zijn dijken zo belangrijk? Gewapend met een kar vol attributen, proefjes en materialen neemt de waterwachter leerlingen mee in de bijzondere wereld van water en waterschappen. De les wordt afgesloten met een quiz. Onderwerpen: waterbeheer, rioolwaterzuivering en dijken.

Voor de proefjes hebben we een fonteinje/wasbak met kraan nodig. Ook maken we gebruik van een digibord met internetaansluiting. Als deze voorzieningen niet beschikbaar zijn in de klas, wilt u dat dan bij uw aanmelding melden?

Groep: 5-6

Door: vrijwilliger Waterschap Rivierenland

Plaats: in eigen klas, met kraan en wasbak

DE WATERWACHTER, WATERBEHEER, RIOOLWATERZUIVERING, DIJKEN

De waterwachter weet alles over water. Wat is water eigenlijk? Raakt het wel eens op? Waar blijft het regenwater? Waar blijft het water waarmee je de wc doorspoelt? Waarom zijn dijken zo belangrijk? Gewapend met een kar vol attributen, proefjes en materialen neemt de waterwachter leerlingen mee in de bijzondere wereld van water en waterschappen. De les wordt afgesloten met een quiz.

Groep: 7-8

Door: vrijwilliger Waterschap Rivierenland

Plaats: in eigen klas, met kraan en wasbak

WATER & TECHNIEK, ENERGIE & KLIMAAT

GASTLESSSEN

GRONDSTOFFEN & AFVAL

GASTLES MYCELIUM

Van schimmels kan je mooie producten maken, je leert in 3 lessen werken met de natuurlijke grondstof mycelium, dat zijn de worteluitlopers paddenstoel en. Dus 'Van paddenstoel tot product'.

Groep: 7-8 en klas 1-2 vo

Les 1 en 2 door een vakdocent van Groene Weelde en les 3 door eigen leerkracht

Plaats: op school

GASTLES PLASTIC FANTASTIC

De les Plastic fantastic richt zich op plastics, dus kunststoffen. Wat zijn dat eigenlijk? Tijdens de les ontdekken leerlingen het antwoord op deze vraag. Ze duiken in de wereld van moleculen en micro-plastics en kijken naar de noodzaak van plastics in onze samenleving en we besteden uitgebreid aandacht aan hergebruik en de impact op het milieu. De les bestaat uit 3 onderdelen en duurt 1.5 uur: Presentatie mini-hoorcollege en vragenstellen, practicum 'Maak je eigen plastic' en afsluitende plastic fantastic quiz op de laptops/tablets.

Gratis voor afvalvrije scholen

Groep 7-8

Door: gastdocent van Groene Weelde

Plaats: eigen klas

GASTLES AFVAL SCHEIDEN

Tijdens deze les leren doorloopt de educatiemedewerker van Waardlanden de verschillende grondstof stromen samen met de klas. Zo wordt duidelijk waarom het van belang is om goed te scheiden. Wat hoort in welke bak, en wat kunnen we maken met deze gescheiden grondstoffen?

Uit ervaring blijkt ook dat juffen en meesters hier veel nieuwe info vergaren. Omdat er best veel veranderd in afvalland, is af en toe een 'verfrissing' meer dan welkom in de groepen.

Tijdens de les wordt ook ingegaan op de thema's; minder kopen, kringloop, repareren, de milieustraat en het gevaar van zwerfafval.

Gratis voor afvalvrije scholen.

Groep 3-8

Door: docent van Waardlanden

Plaats: Eigen klas

Deze natuur-cultuurlessen sluiten aan bij de Beeldende Leerlijn van BindkrachtVHL-Cultuur. Ze sluiten aan bij de kerndoelen van het primair onderwijs en bestrijken verschillende cultuurdisciplines zoals: muziek, drama, beeldend en literatuur met hun specifieke doelen. Elke les heeft daarnaast een belangrijke natuurcomponent en is ontwikkeld langs de vier hoofddomeinen van Groene Weelde. Deze lessen worden door kunstvakdocenten gegeven en kunnen gecombineerd worden met leskisten in ons jaarprogramma. De coördinatie en uitvoering ligt bij Groene Weelde en het aanbod is te vinden in onze digitale NME-Gids. De cultuurcoaches van BindkrachtVHL nemen dit aanbod ook mee in het schoolgesprek. Vraag naar de mogelijkheden vanuit het CmK-budget.

GROEP	LES	DOMEIN
Groep 1-2		
Natuurmandala Met natuurlijke materialen mooie mandala's leggen, een natuurkunstwerk maken.	1 Les	Natuur & Groen
Zintuigen Hoe werken die bij dieren? Een les met bijenwas (kneedwas) over voedsel voor dieren.	1 Les	Voedsel & Gezondheid
Schaapje Wol Een lessenreeks over schapen en het verwerken van hun wol; winden, weven en vilten.	3 lessen	Grondstoffen & Afval
De man in de wolken Een theater- dramales over emoties en energie in je lijf. In spelvorm werken met de basisemoties.	3 lessen	Water & Techniek, Energie & Klimaat
Groep 3-4		
Kriebelende beestjes Kleine beestjes van dichtbij bekijken en ze leren tekenen met (bijen)waskrijt.	1 Les	Natuur & Groen
Print je plant Met hamers en bloem- en plantenmateriaal natuurlijke printjes maken.	1 Les	Voedsel & Gezondheid
Bloemenpapier Papier scheppen en daarin bloemblaadjes verwerken.	1 Les	Grondstoffen & Afval
Water zon wind Een theater- dramales over energie en zelf energie maken met je lijf.	3 lessen	Water & Techniek, Energie & Klimaat

GROEP	LES	DOMEIN
Groep 5-6		
Plantaardige Prent Het proces van aquarelverf maken uit planten daarmee schilderen, dan een collage maken.	3 Lessen	Natuur & Groen
Vissen zwemmen Vissen van dichtbij bekijken en ze leren tekenen.	1 les	Natuur & Groen
Eigen lijf en textiel Kleding, van welke grondstoffen gemaakt? Verschillenden textiele technieken.	3 Lessen	Voedsel & Gezondheid
Het Antropoceen Fossielen, in het verleden en in de toekomst. Gipsafdrukken en reliëf in klei maken.	2 Lessen	Grondstoffen & Afval
Waterwieren Blauwdrukken leren maken met Nederlandse wieren.	3 Lessen	Water & Techniek, Energie & Klimaat
Groep 7-8		
Vraag het de natuur! Technieken die wij gebruiken hebben we afgekeken uit de natuur, biomimicry. Kleimodel maken.	3 lessen	Natuur & Groen
Schrijf me gezond Hoe verwoord je dit onderwerp in een Rap of Spoken Word op een gezonde manier.	1 Les	Voedsel & Gezondheid
Blauw-Groen! Van hittestress naar klimaatadaptatie. Leer ontwerpen voor je blauw-groene schoolplein.	2 Lessen	Water & Techniek, Energie & Klimaat

LEERLIJN EETBARE BOSSEN IN HET VOEDSELBOS

Als schoolproject of losse lessen met docent van Groene Weelde.

GROEP 1-2

Les 1: Introductie in de klas, presentatie door de gastdocent.

Duur les: 50 minuten.

- Wat is een bos en wat is een voedselbos.
- Wat vind je in een voedselbos (planten en dieren)
- Verwerkingsactiviteit

Les 2: Programma in het voedselbos door de gastdocent.

Duur expeditie: twee uur.

- Wat groeit er, of zit er in de bodem
- Hoe groeit de kruidlaag wat kan je daarvan eten
- Welke dieren schuilen daar

Les 3: Programma in het voedselbos door de gastdocent.

Duur expeditie: twee uur.

- Bomen, struiken en klimplanten en hun bewoners (planten en dieren) en wat kan je daarvan eten
- Voedselbosooronde

GROEP 3-4

Les 1: Introductie in de klas, presentatie door de gastdocent.

Duur les: 50 minuten.

- Wat is (ook alweer) een voedselbos.
- Diverse planten en dieren en hun voorkeuren.
- Bestuiving.
- Verwerkingsactiviteit

Les 2: Programma in het voedselbos door de gastdocent.

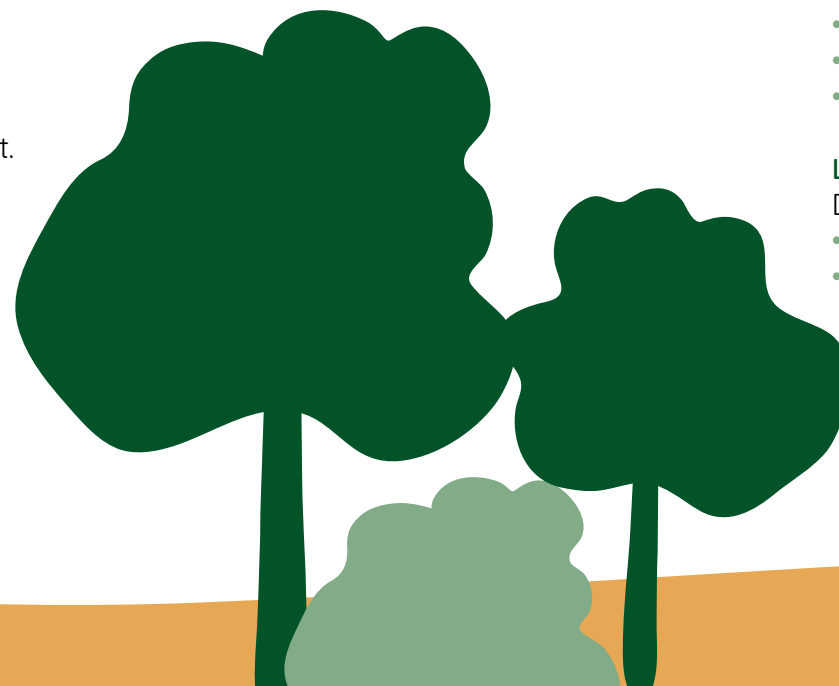
Duur expeditie: twee uur.

- Welke planten groeien waar?
- Natte en droge voeten, zon, schaduw
- Zaadbommen maken
- Wilde kruidenboter maken.

Les 3: Programma in het voedselbos door de gastdocent.

Duur expeditie: twee uur.

- Waar wonen insecten en andere kriebelbeestjes?
- Wat kunnen we eten door bestuiving.
- Zaden
- Voedselbosooronde

PRINCIPES:

- ZORG VOOR DE AARDE
- ZORG VOOR JEZELF EN ANDEREN
- EERLIJK DELEN

GROEP 5-6

Les 1: Introductie in de klas, presentatie door de gastdocent.

Duur les: 50 minuten.

- 3 ethische principes vanuit de permacultuur
- 7 en 9 groeilagen voedselbos
- Kringloop in de natuur en opruimers
- Verwerkingsactiviteit

Les 2: Programma in het voedselbos door de gastdocent.

Duur expeditie: twee uur.

- Water- of bodemonderzoek
- Soortenkennis (bijen of vogels)
- Brandneteldiploma

Les 3: Programma in het voedselbos door de gastdocent.

Duur expeditie: twee uur.

- Water- of bodemonderzoek
- Soortenkennis (bijen of vogels)
- Eetbare bloemen, of zevenblad
- Voedselbosooronde

GROEP 7-8

Les 1: Introductie in de klas, presentatie door de gastdocent.

Duur les: 50 minuten.

- Biodiversiteit, wat houdt dat in
- Kringlopen
- Ecosysteem en de formule voor een succesvol voedselbos
- Biodiversiteitsspel

Les 2: Programma in het voedselbos door de gastdocent.

Duur expeditie: twee uur.

- Voedselkringloop
- Fotosynthese
- Voedselweb
- Planten herkennen
- Herbarium

Les 3: Programma in het voedselbos door de gastdocent.

Duur expeditie: twee uur.

- Voedselbosformule (hele groep in kleine groepjes)
- Voedselbosooronde

De leerlijn TT & N sluit aan bij de kerndoelen van het basisonderwijs.

De kenniskisten en mapjes kunnen in 2-3 weken op school behandeld worden. De onderdelen zijn per groep geclusterd in 3 tot 4 kistjes/mapjes per keer. Alle materialen zijn aanwezig om aan de slag te gaan en zijn genoeg om in 3 weken te behandelen. Je kunt er los mee werken, maar als je de doorgaande leerlijn TT&E volledig wilt volgen, leen je de pakketten allemaal achter elkaar. Wil je als hele school een projectweek inplannen, boek vroeg!

Liever advies? Mail ons gerust, wij kunnen de kistjes voor jullie inplannen op het moment dat jullie het beste uitkomt!

GROEP 1-2

Pakket 1: De wind. In dit pakket maken de kleuters kennis met het voorleesverhaal van Eiki en Oeki, onderzoeken ze hoe ze buiten de wind kunnen voelen, maken ze een windmolentje, gaan ze aan de slag met denksleutels en mindopdrachten en leren ze tenslotte het lied van de wind.

Pakket 2: Ontdek energie. In dit pakket maken de kleuters kennis met het voorleesverhaal van Eiki en Oeki, ontdekken ze de link tussen bewegen en energie, is er een ontdekhoek in de klas over wind en spelen ze in het speellokaal het loopspel energie!

GROEP 3

Pakket Zonne-energie. In dit pakket maakt groep 3 kennis met zonne-energie middels het voorleesverhaal over het konijntje Suzie. Vervolgens gaan leerlingen experimenteren met apparaten die voorzien zijn van zonnecellen, ontwerpen ze een eigen zonnewijzer en spelen het Zon en Windspel, een soort levend ganzenbord.

GROEP 4

Pakket Voertuig bouwen en energiebronnen. In dit pakket maakt groep 4 kennis met Robbie Robot in een introductieverhaal en gaan ze aan de slag met het bouwen van voertuigen die bewegen d.m.v. elastiek, ballon en/of een zeil. Vervolgens leren ze voorwerpen te koppelen aan energiebronnen en spelen ze coöperatieve taalspellen met woorden en illustraties.

GROEP 5

Pakket 1: Inleiding. Dit pakket is voor groep 5 een inleiding op de andere 2 pakketten. Bekijk de introductiefilm en speel Energiebingo op het digibord. Vervolgens gaan de leerlingen d.m.v. speuopdrachten op zoek naar energie in de schoolomgeving en maken ze in tweetallen een woordweb over energie.

Pakket 2: Energie in je lijf. In dit pakket maakt groep 5 kennis met energiezaken in relatie tot hun eigen lichaam. Ze leren voedsel te zien als brandstof en leren de relatie tussen ademhaling en inspanning. Daarnaast spelen ze het concept van de bloedsomloop na in estafette vorm en spelen ze het Ren je rot-spel met vragen/stellingen op gebied van energie.

Pakket 3: Bouwen met stroomkringen en elektromagnetisme. In dit pakket maakt groep 5 kennis met stroomkringen. Ze onderzoeken of voorwerpen/materialen stroom kunnen geleiden en kunnen ze een schakelaar maken. Daarnaast wordt het fundament gelegd met betrekking tot magnetisme. In tweetallen voeren ze opdrachten uit. Ook bouwen ze apparaten die gebaseerd zijn op de open of gesloten stroomkring zoals een zenuwspiraal en ontwerpen ze een machine die als energiebron 'Jij op je fiets' heet.

GROEP 6

Pakket 1: Inleiding fossiele brandstoffen. Dit pakket is voor groep 6 een inleiding op de andere 2 pakketten. Het pakket begint met een strip waarin de hoofdpersonen een avontuur in de prehistorie beleven waarbij het ontstaan van fossiele brandstoffen aan bod komt. Daarna bekijken ze video's over fossiele brandstoffen en verwerken ze het op verschillende manieren. Vervolgens gaan ze aan de slag met een inventarisatie thuis en leren ze over de energie-distributieketen van fossiele brandstoffen.

Pakket 2: Stoom, luchtdruk en water. In dit pakket gaan de leerlingen wederom aan de slag met de strip in de tijd van de stoommachines en de industriële revolutie. Vervolgens leren ze in groep 6 de basis over luchtdruk om vervolgens een waterraket te kunnen bouwen.

Pakket 3: Wind, energietaal en afsluiter. In dit pakket bouwen en testen de leerlingen een windmolen en werken ze in circuitvorm op verschillende manieren aan taalopdrachten over energie. Als afsluiter wordt het laatste deel van de strip bekeken en besproken. Ze bedenken samen een eind aan het verhaal.

GROEP 7

Pakket 1: Energie bij dieren, windenergie en een energiezuinig huis! Ter introductie van het onderwerp energietransitie spelen de leerlingen toneel. Ze spelen klant en verkoper in een dierenwinkel. De dieren hebben een relatie met het thema energie. Vervolgens komen in het thema windenergie met een demonstratieproef rond opstijgende lucht de onderwerpen wind, windracht en windenergie aan bod. Ze beantwoorden vragen en voeren opdrachten uit. Tenslotte bouwen de leerlingen in tweetallen een energiezuinige woning van papier. Na afloop presenteren ze hun ontwerp. (Leuk als intro op de energiemarkt!)

Pakket 2: Energiemarkt. Een energiemarkt organiseren? In dit pakket bereiden de leerlingen in groepjes een energiemarkt voor die aan andere groepen op school, of aan ouders/belangstellenden gepresenteerd zal worden. Ze ontwikkelen ideeën en voeren deze uit.

Pakket 3: Elektromagnetisme en een zonneboot. Leerlingen voeren onderzoeken uit op het gebied van elektromagnetisme en inductie. Vervolgens bouwen ze in tweetallen een boot die aangedreven wordt op zonne-energie. Wie heeft de snelste boot?

GROEP 8

Pakket 1: Wereldontbijt en aan de slag! De leerlingen volgen de weg die enkele ontbijtproducten hebben afgelegd tot een met het moment dat ze op de ontbijttafel staan. Een eerste stap richting het besef van de ecologische voetafdruk. Vervolgens ontwerpen en bouwen ze in groepen een actie-reactiebaan over het doorgeven van energie en gaan ze aan de slag met schakelingen. Ze onderzoeken op welke manieren je twee of meer lampjes op één batterij kunt aansluiten.

Pakket 2: Koolstofdioxide en energiebronnen. In dit pakket verdiepen de leerlingen zich in CO2 in relatie tot het menselijk lichaam, de natuur en het broeikas effect. Bij energiebronnen verdiepen ze zich in de bronnen van energieverbruik in Europa en de wereld. Ze krijgen een beeld van de mogelijkheden op energiegebied in de toekomst. Ze werken hun opgedane kennis uit door een korte presentatie voor te bereiden.

Pakket 3: Spel ETM-light en Een nieuwe wereld. Het simulatiespel ETM-light op internet spelen ze ter voorbereiding op Een nieuwe wereld. De leerlingen passen toe wat ze geleerd hebben over de balans op energiegebied door zelf een nieuwe wereld te ontwerpen, te bouwen en te presenteren. De vorm is vrij; een maquette, een kaart of een spel. Mooi als eindpresentatie!

BOMENBELEEFPAD IN VOEDSELBOS SCHAIKSEWEELDE

In kleine groepjes gaan de kinderen rond in het voedselbos een leren over inheemse bomen. Er is een route met informatieborden bij de betreffende bomen en bij iedere boom is een opdracht.

Groep: 4-8

Door: docent Groene Weelde, extra begeleiding per groepje vanuit school is noodzakelijk

Plaats: Voedselbos SchaikseWeelde, Leerdam

KABOUTERPAD IN VOEDSELBOS DE GEEREN

Het kabouterpad is een natuurpad, bedoeld voor kinderen van 4-8 jaar. In het voedselbos maken de kinderen kennis met de voedselboskabouters en leren ze aan de hand van opdrachten over o.a. kriebelbeestjes, vruchten, bomen en vogels. Bij het startpunt krijgen de kinderen een rode puntmuts en een kabouterboekje met opdrachten mee. Alle andere materialen zitten in een rugzakje. Ze lopen samen met hun begeleider een route van ongeveer 750 m.

Groep: 1-4

Door: Beheerder of docent Groene Weelde, extra begeleiding per groepje vanuit school is noodzakelijk

Plaats: Voedselbos De Geeren, Acquoy

EXPEDITIE VOEDSELBOS DE GEEREN

Ga je mee op expeditie door voedselbos De Geeren? Onderweg leer je hoe een voedselbos groeit, er is van alles te zien en ook te proeven. Voorafgaand aan deze buitenles is er een korte introductie in de klas van 40 minuten. De kinderen kunnen tijdens de expeditie kiezen uit een aantal activiteiten. Vies worden mag! We starten met zelfgemaakte kruidenthee op het kampvuur, we werken in 3 groepjes: Waterdiertjes vissen - Voedselbos-speurtocht - Kruidenolie met rozemarijn.

De activiteiten wisselen al naar gelang het seizoen. Broodjes bakken boven het vuur en soep maken is mogelijk als lunch.

Groep: 5-8

Door: docent Voedselbos De Geeren. Extra begeleiding vanuit school is nodig.

Plaats: Voedselbos De Geeren, Acqoy

Duur: 120 minuten, met lunch 180 minuten

ESCAPEFARM OP DE KINDERBOERDERIJ

De Escapefarm is een gevarieerde puzzeltocht waarbij een basisschoolklas, verdeeld in 4 groepen, op zoek gaat naar de verdwenen dieren. Elke oplossing is de sleutel voor de volgende puzzel. In een uur tijd zullen de groepen, als ze goed samenwerken, de verdwenen dieren vinden.

Tijdens de tocht is er zeker ook aandacht voor de dieren op Hestia's Hof.

Aan deze excursie zijn kosten verbonden.

Groep: 4-6

Door: gastdocent, extra begeleiding per groepje vanuit school is noodzakelijk

Plaats: Hestia's Hof, Leerdam

NATUURAVONTUREN IN VIJFHEERENLANDEN

Op maat kunnen excursies gepland worden op allerlei natuurplekken in gemeente Vijfheerenlanden. Vrijwilligers van de Natuur- en Vogelwacht gaan dan met groepjes op zoek naar allerlei dieren, beestjes, bomen, struiken en bloemen.

Groep: 1-8

Door: vrijwilligers Natuur- en Vogelwacht

Plaats: naar keuze

DE KOEIEN VAN BOER JAN 3-4

Voor leerlingen uit de groepen 3 en 4 is er een compleet lesprogramma samengesteld voor op de boerderij: De Koeien van Boer Jan.

Het lesproject 'De Koeien van Boer Jan' is gericht op de beleving van de boerderij en de dieren.

Het is opgebouwd als een eenvoudig verhalend ontwerp; een verhaallijn met een aantal sleutelvragen.

De leerlingen krijgen een brief in de klas van Damisi, een meisje, en haar broertje uit Zuid-Afrika.

Zij heeft een aantal vragen voor de leerlingen die zij gaan beantwoorden op de boerderij.

SUPERBOERDERIJ 5-6

Wat heb jij gegeten? Is de eerste vraag die centraal staat in dit project. Waar komen onze voedselproducten vandaan? De klas gaat op bezoek bij een boerenbedrijf. Daar gaan de leerlingen in groepjes op ontdekkingstocht en maken kennis met voedselproductie in al zijn facetten: de producten, de dieren, de werkzaamheden en de kringloop van gras tot melk. En natuurlijk vertelt de boer! Terug op school worden de ervaringen verwerkt en het project afgesloten met de vragen: 'Was deze boerderij een superboerderij? En de boer een superboer?'

CHECK JE MELKPAK 7-8 EN VO-OB

Check jij wel eens je melkpak? is de centrale vraag die aan de leerlingen gesteld wordt. Klopt het wat er op een melkpak staat met de boerderij waar het vandaan komt? Dat onderzoeken de leerlingen bij deze drie lessen. Allereerst leren zij over wat er op een melkpak staat en of dit een feit of een mening is. En daarvoor heb je meer kennis nodig! Deze kennis kun je opzoeken en onderzoeken op de boerderij. Op school schrijven de leerlingen nieuwe teksten, maken illustraties voor hun eigen melkpak of ze maken een poster over hun twee onderwerpen.

WELKOM OP DE BOERDERIJ

Dit lesprogramma is speciaal ontworpen voor kleuters. Als voorbereiding op de ervaringsgerichte excursie is er voor de leerlingen een lesmap met lesideeën, werkbladen en een les-speelkist met voorwerpen die met de boerderij te maken hebben. De excursie staat in het teken van het beleven van de boerderij en biedt de mogelijkheid voor de leerlingen om de natuur op de boerderij actief te ervaren.

Groep: 1-2

EXCURSIES

VOEDSEL & GEZONDHEID

WAT GROEIT EN BLOEIT OP DE BOERDERIJ

Erf- en Weidevogels/Planten in de slootkant. Dit lesprogramma stimuleert de nieuwsgierigheid van de leerlingen naar de flora en fauna op de boerderij. Door middel van voorbereidende lessen op school en een interactieve excursie, waarbij ze de keuze hebben tussen aandacht voor vogels op het erf en in de wei of planten in de slootkant, worden hun kennis en begrip over de natuur vergroot.

Groep: 4-5

FRUITTEELT

Ontdek de fascinerende wereld van fruitteelt met ons nieuwe lessenpakket! Door middel van leuke en informatieve lessen zullen kinderen kennismaken met de diverse aspecten van fruitteelt, zoals het groeiproces van fruitbomen, de rol van bestuiving, de oogsttechnieken en het belang van duurzame landbouwpraktijken.

Groep: 5-8

DE BOER ALS PRODUCENT VAN VOEDSEL EN NATUUR

Dit verdiepende lespakket richt zich op duurzaam boeren, het proces van voedselproductie en de relatie tussen de boer en de natuur. Door voorbereidende activiteiten en een excursie waarbij ze meer leren over diverse vogels en planten, worden de leerlingen bewust gemaakt van de waarde van duurzame landbouw en ecosystemen.

Groep: 7-8 en leerjaar 1 vo

VOOR SCHOLEN IN WEST BETUWE:

GASTLES OF BEZOEK AAN VOEDSELBOS LINGEHOUT

In samenwerking met Welzijn West Betuwe bieden zij interactieve lessen aan, zowel gastlessen op school, als buitenlessen op het voedselbosterrein. Er is voor basisscholen in gemeente West-Betuwe financiële ondersteuning via de cultuurcoaches van Welzijn West Betuwe beschikbaar. De buitenlessen omvatten onder meer activiteiten zoals zaadbommen maken, een speur- tocht, onderzoek naar bodemdieren, helpen met bomen planten of klusjes in de tuinderij. Uiteraard met een glaasje appelsap uit onze biologisch beheerde boomgaard! Ook de leerlijn Eetbare Bossen is hier te reserveren.

Groep: 1-8

Door: medewerkers van Lingehout

Plaats: Voedselbos Lingehout, Geldermalsen

EXCURSIES

WATER & TECHNIEK, ENERGIE & KLIMAAT

BEZOEK AAN GEOFORT, HERWIJNEN

GeoFort biedt tijdens de wintermaanden Klimaatonderwijs tegen een sterk gereduceerd tarief of zelfs gratis.

Informeer of jouw school in aanmerking komt voor gratis Klimaatonderwijs bij GeoFort.

Afhankelijk van de groepsgrootte en niveau wordt een programma samengesteld.

Hieronder een aantal voorbeelden van onderdelen uit het klimaatonderwijs:

KLIMAATDOOLHOF

Weet jij te ontsnappen uit het Klimaatdoolhof? Kies je eigen niveau om de klimaatvraagstukken (hitte, droogte, overstromingen en zeespiegelstijging) op te lossen en kraak de code om uit het doolhof te ontsnappen!

RISING RISK

Wat als de zeespiegel 20 meter stijgt? Stap op het drijvende eiland en bekijk dit toekomstscenario. Op een grote kaart van West-Europa van 10 bij 15 meter zie je met eigen ogen welke kuststroken onder water komen te liggen bij een zeespiegelstijging van 20 meter. Eindhoven ligt aan zee en Amersfoort is een eiland geworden.

DYNAMISCHE GLOBE

De aarde is constant in beweging. Leerlingen leren in deze module hoe continental drift onze aarde heeft veranderd in de loop der tijd en hoe de beweging van de platen zorgt voor vulkanisme en aardbevingen. In groepjes werken leerlingen aan een opdracht waarvan de oplossing te vinden is in de aardbevingszaal. Neem een kijkje in het verleden, heden en toekomst met de interactieve 4D-globe en ga aan de slag met aardbevingsbestendig bouwen!

STOP DE KLIMAATKLOK

Stop de klok is een spannend spel waarbij de leerlingen de strijd aangaan tegen de tijd. De leerlingen moeten hun weg op het forteiland vinden door middel van coördinaten. Wanneer ze de gevonden hebben, krijgen ze een code op de Klimaatklok op tijd te stoppen. Winnen ze deze strijd?

TELEPHONE TRAIL

Een telefoon, tegenwoordig heel erg normaal en je ziet ze dan ook overal. Maar wat heb je allemaal nodig om een telefoon te kunnen maken? En wat gooi je weg als jij een nieuwer model neemt? Veel onderdelen zijn te recyclen maar weet jij wat er allemaal in jouw telefoon zit? Telephone trail heet ook het blotevoetenpad, maar natuurlijk mag je deze ook met je schoenen aan doorlopen, zeker op de koude dagen!

EXCURSIES

GRONDSTOFFEN & AFVAL

LESKISTEN

BEZOEK AAN EDUCATIEFPARCOURS ECOPARK

Doel: Wat maakt dit circulaire ambachtscentrum zo uniek in vergelijking met klassieke milieustraten? Er wordt een blik geworpen op De Gezel, 2^e kans bouwmaterialen en Korenet. Hierna volgt er een interactieve les waarbij in kleine groepjes opdrachten worden gemaakt in verschillende stationnetjes. Thema's zijn textiel, smartphones, elektronische apparaten, zwerfafval en batterijen. Ten slotte wordt er met de groep stil gestaan bij thema's als duurzaamheid en consuminderen. Gratis voor Afvalvrije scholen.

Groep 7-8

Door: docent van Waardlanden

Plaats: Ecopark Groot Ammers

BEZOEK VAN DE VEEGWAGEN OP SCHOOL

Met regelmaat zie je op de straat de veegwagens voorbij komen. Ze vegen al het kleine materiaal mee dat op de grond ligt. Denk aan bladeren, (alle soorten) afval, zand, etc. Kijk samen met de kinderen hoe een veegwagen van Waardlanden werkt. Een medewerker van Waardlanden legt alles over de veegmachine uit. Deze activiteit is gratis voor alle scholen in de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. Deze activiteit kan gekoppeld worden aan een projectweek over afval op school. Gratis voor afvalvrije scholen.

Groep 3-4

Door: medewerkers van Waardlanden

Plaats: Bij de school

PROJECT AFVAL – MET DE HELE SCHOOL

Onderstaande kenniskisten met lessen over grondstoffen en afval zijn in samenwerking met Natuurcentrum Gorinchem en Waardlanden beschikbaar voor afvalvrije scholen in Vijfheerenlanden. De lessen over afval en grondstoffen zijn goed uit te voeren in een schoolbreed project. De start wordt gegeven door de educatiemedewerker van Waardlanden. Verdieping vindt plaats door de leskisten / gastlessen / excursies via het aanbod van Groene Weelde.

HOE WERKT HET ABONNEMENT

In een leskist, (kenniskist, ontdekkist of doekist) vind je uitgewerkte lessen en materialen rond een thema. Een eigen natuurles geven is daarmee een koud kunstje. Wil je toch een natuurdocent in de klas om deze lessen uit te voeren? Dat is mogelijk, alle info is te vinden in de digitale NME-Gids. Dit schooljaar werken we met 11 uitleenperiodes, altijd van donderdag tot donderdag. Leskisten vallen in het abonnement voor scholen in Vijfheerenlanden. Een Kenniskist bevat een handleiding met kant-en-klare lessen en alle materialen en kopieerbladen zitten in de kist. De leerkracht geef deze les klassikaal (of verdeeld over groepjes). Een ontdekkist en een doekist zijn geschikt voor een groepje kinderen, meestal kunnen ze na een korte instructie of aan de hand van instructiekaarten zelf aan het werk.

GEBRUIKSVORWAARDEN LESKISTEN

- Lessen met leskisten worden uitgevoerd door de leerkracht zelf. Tegen kostprijs kan op aanvraag een vakdocent de les(sen) komen geven.
- Leskisten bevatten materialen voor meerdere lessen binnen het thema.
- De uitleentermijn is 2 à 3 weken; we houden rekening met schoolvakanties.
- Leskisten worden op school bezorgd en neergezet op het vaste NDE-punt in de school. Maak alvast een NDE-punt in je school zodat je collega's en onze vrijwilligers de weg weten.
- De leskisten worden na afloop van de uitleenperiode weer opgehaald door NDE-centrum Groene Weelde.
- De leerkracht is verantwoordelijk voor het schoon en volledig en op tijd klaarzetten van de gebruikte leskisten op het afgesproken NDE-punt.
- Wanneer de kisten na gebruik op de afgesproken donderdagochtend om 10:00 uur niet klaarstaan, brengt de leerkracht ze zelf terug, vóór diezelfde dag 17:00 uur.
- Bij ontbrekende, vieze of beschadigde materialen worden kosten voor herstel in rekening gebracht.

ABONNEMENT

Elke school kan inschrijven op ons aanbod via www.groeneweeldevhl.nl, klik op NME-Gids. Je kunt het aanbod zonder verplichtingen vrij inzien in de catalogus. Voor aanmelden en reserveren is het wel nodig dat je inlogt. Groene Weelde biedt elke school in gemeente Vijfheerenlanden een abonnement voor € 200,- per jaar. Daarmee kan de school alle leskisten, voor alle groepen onbeperkt reserveren. Voor gastlessen en bijzondere projecten, deze vind je in de digitale NME-Gids, worden kosten in rekening gebracht. Scholen in de regio kunnen tegen betaling gebruikmaken van ons aanbod, zij ontvangen op aanvraag een inlogaccount voor onze NME-Gids. Aan te vragen via educatie@groeneweeldevhl.nl.

INLOGGEN

Log in via www.groeneweeldevhl.nl en klik op NME-Gids (een inlogcode en wachtwoord zijn bekend bij de NDE-contactpersoon op school). Altijd het account op naam van de school gebruiken, een eigen account laten registreren werkt niet goed in de uitleen. Bij problemen kun je contact met ons opnemen.

LESKISTEN

GEGEVENS EIGEN GROEP CHECKEN

- Controleer of de gegevens van jouw groep kloppen: de NDE-contactpersoon van de school heeft de gegevens en leerlingaantallen van alle groepen al ingevuld.
- Controleer of je e-mailadres correct is. Het systeem stuurt de bevestigingen voor lessen en materialen automatisch naar dit mailadres!

BESTELHISTORIE

Klik rechtsboven op 'bestellingen' om te zien wat je dit schooljaar hebt besteld.

SCHOLEN IN GEMEENTE WEST BETUWE

Scholen in West Betuwe kunnen bij de cultuurcoaches van Welzijn West Betuwe informatie opvragen over het NMBe-op Maat-budget voor het reserveren van ons aanbod. Dat geldt voor lessen in Voedselbos Lingehout en het Kabouterpad in Voedselbos De Geeren. Ook het huren van leskisten en aanvragen van gastlessen is mogelijk. Mail eerst naar jouw eigen cultuurcoach van Welzijn West Betuwe. Met dit budget, of jullie eigen budget, is het op maat samenstellen van een programma mogelijk.

Voor het reserveren van lessen in de digitale NME-Gids van Groene Weelde is een account op naam van de school nodig, dat is op te vragen via info@groeneweelde.vhl.nl.

BELANGRIJK:

HEEFT JOUW SCHOOL AL EEN NDE-CONTACTPERSOON?

We vragen elke school om een NDE-contactpersoon aan te stellen. De contacten tussen school en Groene Weelde verlopen zoveel mogelijk via deze contactpersoon. Hij/zij zorgt ervoor dat de gegevens van de school in het digitaal inschrijfsysteem, de NME-Gids, worden ingevuld en dat informatie vanuit Groene Weelde bij de collega's terechtkomt. Jaarlijks is er een gesprek tussen de NDE-contactpersoon en Groene Weelde om wensen en mogelijkheden in kaart te brengen.

In het nieuwe schooljaar een andere NDE-contactpersoon en/of collega in school? Vul die gegevens in bij de controle van de NME-Gids voor het nieuwe schooljaar.

BESTELLINGEN

HALEN EN BRENGEN LESKISTEN

We hebben het schooljaar ingedeeld in 10 uitleenperiodes. Die lopen van donderdag tot donderdag en duren minimaal twee weken. Op die dag brengen en halen wij de leskisten op jouw school. De eerste uitleenperiode start op 11 september 2025.

AANBOD ZOEKEN

- Druk op de knop 'zoeken' voor zoeken op groepsniveau of klassenniveau, materiaal of domein.
- Als je aanbod selecteert, kom je bij meer informatie.
- Klik op het icoon 'lesmateriaal'. Hier vind je eventueel pdf's van de lesinformatie en eventuele links naar beeldmateriaal.

Inschrijven voor aanbod

- Klik rechtsboven op 'inschrijven'.
- Wil je leskisten lenen? Vul in het rooster de uitleenperiode in. Je ontvangt van tevoren een herinnering vanuit het systeem.
- Wil je gastlessen met een thema reserveren? Geef een voorkeursperiode/ datum aan en de coördinatoren gaan in overleg met de vakdocenten.
- Let bij het maken van je reservering op de locatie!

INSCHRIJVEN VOOR AANBOD

In schooljaar 2025-2026 zijn er 10 uitleenperiodes voor leskisten, van donderdag tot donderdag.

Periode	Begin	Eind	Duur
1	Do 04-09-2025	Do 25-09-2025	3 weken
2	Do 02-10-2025	Do 16-10-2025	2 weken
3	Do 30-10-2025	Do 20-11-2025	3 weken
4	Do 27-11-2025	Do 18-12-2025	3 weken
5	Do 08-01-2026	Do 22-01-2026	2 weken
6	Do 29-01-2026	Do 12-02-2026	2 weken
7	Do 26-02-2026	Do 19-03-2026	3 weken
8	Do 26-03-2026	Do 16-04-2026	3 weken
9	Wo 13-05-2026	Wo 04-06-2026	3 weken
10	Do 11-06-2026	Do 02-07-2026	3 weken

DOEKIST BODEMDIEREN

Met deze leskist onderzoeken leerlingen de wereld van de kleine beestjes. Kleine beestjes, schimmels en bacteriën zorgen voor de afbraak van dode planten en dieren. Hierdoor ontstaat humus waar nog veel voedingsstoffen in zitten voor planten. De kleine beestjes worden gegeten door grotere en zo vormen ze een belangrijk onderdeel van de kringloop van voedingsstoffen.

Groep: 5-6

Plaats: eigen klas

DOEKIST EVEN D'R UIT – SET OPDRACHTKAARTEN VOOR BUITENLESSEN

Buiten leren! Kinderen kunnen zich beter concentreren en verwerken de opgedane kennis beter. Wil je graag de stap naar buiten maken? Met de opdrachtkaarten van Even d'r uit wordt het een stuk makkelijker! In de kist vind je kaarten per bouw voor taal, rekenen, techniek, filosofie en kunst. Want buiten leren gaat niet alleen over de natuur, maar buiten is een rijke leeromgeving voor alle vakken! Gewoon 'Even d'r uit!'

Groep: 1-8

Plaats: buiten

DOEKIST KRIEBELBEESTJES

Als je op je knieën in het gras gaat speuren kom je ze vast wel tegen. Of nog beter als je een oude boomstronk opzij duwt kun je ze niet missen. We hebben het over kriebelbeestjes zoals de pissebed of de duizendpoot. Ook spinnen en lieveheersbeestjes kriebelen lekker als je ze over je hand laat lopen. Durf jij dat? Deze les kom je van alles te weten over kriebelbeestjes.

Groep: 1,2,3,4

Plaats: eigen klas

DOEKIST NATUUR OP HET SCHOOLPLEIN

Ontdek het schoolplein met je klas. Er is een hele hoop leven te vinden! Leerlingen gaan hun eigen speelomgeving ontdekken. Dit doen ze met verschillende zintuigen en door te onderzoeken. Er zijn rugzakjes met materialen en opdrachtkaarten met 17 verschillende opdrachten die de leerlingen op en rond het schoolplein kunnen doen. De opdrachten zijn in groepjes van twee tot vier leerlingen door elkaar te gebruiken.

Groep: 5-6

Plaats: schoolplein

DOEKIST SLAKKEN

Zo traag als een slak? Maar hoe snel kan hij eigenlijk? Met deze doekist krijg je een bak met verschillende soorten huisjesslakken en glaasjes en spiegeltjes om de slakken op te laten kruipen. Samen met de kinderen ontdek je hoe slakken eten, kruipen en kijken.

Groep: 3-4

Plaats: eigen klas

DOEKIST SLOOTJE PEUREN

Met deze kist ga je met de kinderen naar een sloot om te bekijken welke dieren en planten er in en om de sloot leven. De kist bevat materialen om in een sloot te vissen, beestjes bekijken en op te vangen. Verder bevat de kist verschillende zoekkaarten en in de bijlagen vind je een werkboekje voor de kinderen waarmee ze gericht kunnen observeren en onderzoeken. Deze les met je groep onder begeleiding van een docent op een mooie locatie doen? Doe een aanvraag bij Groene Weelde, mogelijk van mei-oktober.

Groep: 4,5,6

Plaats: buiten in de omgeving van de school

DOEKIST TECHNIEKEN UIT DE NATUUR

Deze lessen gaan over het oplossen van technische problemen door af te kijken van de natuur, ook wel biomimicry genoemd. Biomimicry is het nabootsen van ideeën uit de natuur om menselijke problemen op te lossen. Voorbeelden hiervan zijn het imiteren van een haaienhuid voor snellere zwempakken, haakjes van klittenbollen als inspiratie voor klittenband en het landingsgestel van een helikopter geïnspireerd op de poten van sprinkhanen. Deze lessen gaan niet alleen over biomimicry, maar ook over techniek en ontwerp en leren.

Groep: 1-8

Plaats: eigen klas

ONTDEKDOOS ONTKIEMEN

Deze ontdekdoos gaat over zaden en het ontkiemen hiervan. Wat heeft een zaadje nodig om te ontkiemen? En hoe ziet dat er dan uit? Hoe komt het dat een zaadje niet ontkiemt? Mogelijk van april t/m september.

Groep: 5-6

Plaats: eigen klas

KENNISKIST BEZIGE BIJEN

De kenniskist Bezige Bijen behandelt de ontwikkeling van de honingbij en hun taken. De levenscyclus en leefomgeving van de bij en het werk van de imker. Er wordt gewerkt volgens de concept-context benadering. De context is de eigen omgeving, de tuin, de bloemen in de berm etc. Door het werken met deze kist leren de kinderen over de relatie tussen de bijen onderling, de werkzaamheden van de imker en het belang van de bij voor onszelf. Daarbij komt ook aan bod wat de kinderen zelf voor wilde bijen kunnen doen.

Wil je de imker op school of met je groep op bezoek komen bij een locatie van Groene Weelde?

Doe een aanvraag via de digitale NME-Gids

Groep: 5-6 en 7-8

Plaats: eigen klas

KENNISKIST BOMEN BOEIEN!

Bomen zijn overal. Ze zijn zo vanzelfsprekend in onze omgeving dat we er vaak niet meer op letten. Maar er valt veel te ontdekken aan bomen en je kunt er veel mee doen! In de leskist zit een set van zeventig opdrachten over bomen. Van taal en rekenen tot creatief, wereldoriëntatie en filosofie. Voor sommige opdrachten ga je naar buiten, voor andere kruip je achter de computer. De ontdekkingen van de kinderen komen op bladvormige post-its die worden opgehangen op een poster van een boom. Zo wordt voor iedereen duidelijk dat bomen boeien!

Groep: 5, 6, 7 en 8

Plaats: eigen klas

KENNISKIST DIERSPOREN (JANUARI 2026)

Binnenles: Het dier is al weg, maar je kunt nog steeds zien dat het er geweest is. Hoe? Door poep, loopsporen, haren en veren of vraatsporen. De kinderen proberen uit te vinden van welk dier de sporen zijn die in de leskist zitten.

Buitenles op het schoolplein of in de omgeving: De kinderen gaan naar buiten om zelf sporen te zoeken en een gipsafdruk te maken van een pootafdruk.

Groep: 5-6

Plaats: eigen klas - buiten

KENNISKIST GROOT, GROTER, GROOTST

Met loepjes, microscopen en binoculairs duiken de kinderen in de wereld die we met het blote oog niet zien. Ze maken lensjes met waterdruppels, bekijken de preparaten die in de kist zitten en maken zelf preparaten van uienschillen en schimmels. Alle opdrachten staan uitgeschreven op opdrachtkaarten.

Groep: 7-8

Plaats: eigen klas

KENNISKIST LIEVEBEEST VOOR KLEUTERS 1-2

Jonge kinderen kunnen eindeloos naar kleine diertjes zoeken. Lieveheersbeestjes zijn favoriet, want het zijn de knuffeldiertjes onder de insecten. Met deze kleine leskist kun je aan de gang met deze 'lieve beestjes'. Buiten zoeken naar verschillende soorten, larven en eieren. Maar ook stippen tellen, puzzels maken, boekjes lezen en lieveheersbeestjes vouwen.

Het is mogelijk om bij Groene Weelde een pakket larven van lieveheersbeestjes te bestellen. De ontwikkeling van een larve tot lieveheersbeestje duurt ongeveer 3 weken. In deze weken wordt de larve steeds groter en verpopt uiteindelijk, waarna een aantal dagen een prachtig lieveheersbeestje tevoorschijn komt. Voor €35,00 brengen we het pakket met toebehoren in de klas.

Groep: 1-2

Plaats: eigen klas

KENNISKIST TANTE DOORS BUITENBOEK

Tante Door, een buurvrouw van school, gaat op vakantie. Elke dag stuurt ze de kinderen een kaart met daarop een verhaal over wat ze heeft beleefd. Tante Doors belevenissen draaien om de zintuigen. De kinderen krijgen zeven ansichtkaarten: één ter introductie, één per zintuig (zien, voelen, horen, ruiken, proeven) en één ter afsluiting. Naar aanleiding hiervan gaan de kinderen zelf naar buiten en maken ze een boek, het buitenboek.

Groep: 3-4

Plaats: eigen klas

KENNISKIST ONDERZOEKEN & ONTDEKKEN

Met de leskist Ontdekken & Onderzoeken ervaren en ontdekken leerlingen de natuur in hun eigen omgeving door de didactiek onderzoekend leren. Dit is een actieve lesvorm gebaseerd op de stappen van onderzoek doen en kan gestructureerd, begeleid of zelfstandig gegeven worden. Deze leskist kent geen vast thema, maar draait om de didactiek van het onderzoekend leren. Op verschillende niveaus gaan leerlingen aan de slag met het ontdekken en onderzoeken van hun natuurlijke omgeving. In de onderbouw zal dit nog vooral ontdekkend zijn en in de bovenbouw gaan de kinderen daarbij hun eigen onderzoekje opzetten.

De leerlingen oefenen met het stellen van vragen over de dieren en planten in de omgeving en gaan zelf op zoek naar een antwoord. Ze kunnen gebruik maken van de verschillende onderzoeksmaterialen uit de leskist. De leskist kan gebruikt worden op het eigen schoolplein of een groene plek in de omgeving.

Groep 1-2; groep 3-4; groep 5-6; groep 7-8

Plaats: eigen klas

KENNISKIST VLINDERS VOOR KLEUTERS 1-2

Deze leskist met het onderwerp vlinders bevat allerlei lesideeën rondom het thema vlinders. Door middel van diverse werkbladen, knutselopdrachten en versjes wordt de levenscyclus van de vlinder belicht. Daarbij kan ook gebruik gemaakt worden van de boeken in de leskist. Met het memoryspel leren de kinderen dat er vlinders bestaan in allerlei vormen en kleuren. Daarnaast zitten er verschillende werkbladen in de handleiding die onder andere gericht zijn op visuele discriminatie en rubriceren.

Via Groene Weelde is ook de materiaalzending vlinderpakket te bestellen voor € 45,00, dat goed aansluit bij deze leskist. In een terrarium zitten eitjes, rupsen en vlinders van het koolwitje. Verkrijgbaar van half maart tot half september.

Groep: 1-2

Plaats: eigen klas

KENNISKIST VLINDERS GROEP 3-4

Deze leskist met het onderwerp vlinders bevat allerlei lesideeën rondom het thema vlinders. Door middel van diverse werkbladen, spellen en knutselopdrachten wordt de levenscyclus van de vlinder belicht. Daarbij kan ook gebruik gemaakt worden van de boeken in de leskist.

Via Groene Weelde is ook de materiaalzending vlinderpakket te bestellen voor € 45,00 dat goed aansluit bij deze leskist. In een terrarium zitten eitjes, rupsen en vlinders van het koolwitje. Verkrijgbaar van half maart tot half september.

Groep: 3-4

Plaats: eigen klas

KENNISKIST ALLES VOOR EEN PANNENKOEK

Wat heb je nodig voor het bakken van een pannenkoek? En waar komen de ingrediënten vandaan? De kinderen malen graankorrels en kijken wat er in een ei zit. Ze bakken in groepjes pannenkoeken op een elektrisch gourmetstel. En natuurlijk eet de hele klas pannenkoeken! De leerkracht zorgt zelf voor de verse ingrediënten.

Groep: 1,2,3,4

Plaats: eigen klas

KENNISKIST BROOD BETER BEKEKEN

Deze leskist gaat over brood. We eten het elke dag. Met de opdrachten in deze leskist gaan de leerlingen bekijken wat erin zit, hoe tarwe groeit en hoe brood wordt gemaakt.

Ze gaan zelf broodjes bakken, graan malen met een graanmolentje en op aanvraag (en beschikbaarheid) kunnen we een bezoek aan de bakker inplannen.

Groep: 5-6

Plaats: eigen klas

KENNISKIST EIGEN LIJF, ANDER LIJF 1-8

Wat zit er allemaal aan en in je lijf? Waar gebruik je dat allemaal voor? En hoe zit dat bij dieren? In de kist voor de onderbouw staan de lichaamsdelen en zintuigen van hen zelf en van dieren centraal.

Er worden lichaamsdelen bekeken en vergeleken met die van een dier. Er worden mogelijkheden gegeven voor het maken van een ontdekhoek over zintuigen en er zijn verschillende proefjes.

In de kist voor de bovenbouw gaat het voornamelijk over de binnenkant van je lijf. Botten, organen, spieren, bloedsomloop etc. Er zitten verschillende modellen van het lijf in de leskist.

Groep 1-4; groep 5-6; groep 7-8

Plaats: eigen klas

KENNISKIST SMAAKLESSEN

Smaaklessen is een leskist met lespakket over eten voor alle groepen van de basisschool.

Het lespakket met materialen is gebaseerd op ervaringsgericht leren. De leerkracht legt dingen uit, maar stelt vooral vragen. Daarnaast doen de kinderen regelmatig een proefje of smaakexperiment.

Ook maken zij zelf gezamenlijk iets om te eten of te drinken. Via Chef!, het gratis online lesportaal met alle lessen en activiteiten van Smaaklessen, kan de leerkracht flexibel en op maat aan de slag met voedseleducatie. Met interactieve lessen voor het digibord.

Gezond eten: Waarom heb je eten en drinken nodig?

Smaak: Durf jij nieuwe soorten eten te proeven?

Voedselproductie: Waar komt ons eten vandaan?

Koken: Hoe maak je een gezonde, lekkere lunch?

Consumentenvaardigheden: Wat staat er op een etiket?

Groep: 1,2,3,4,5,6,7,8

Plaats: eigen klas

DOEKIST ESCAPE THE CLASSROOM

In de klas staan 5 houten kistjes met een slot eraan en een enveloppe erbovenop. Wat is er aan de hand? Al snel komen de leerlingen erachter dat er een groot probleem is met fossiele brandstoffen. Tijd voor actie! In 5 groepjes worden er puzzels opgelost binnen het thema duurzaamheid. Iedere opgeloste puzzel helpt de leerlingen weer een stukje dicht bij de oplossing. Welke groep lukt het om als eerste alle opdrachten goed te maken en zo de oplossing te vinden en de kist openen?

Aan deze les zijn kosten verbonden.

Groep: 7-8

Plaats: eigen klas

DOEKIST WATERKRINGLOOP

Verdamping, neerslag, grond- en drinkwater en riool: allemaal onderdelen van de waterkringloop.

De leerlingen doen in tweetallen eenvoudige proefjes en onderzoekjes. Als afsluiting spelen ze een bordspel tegen drie andere tweetallen waarbij ze zelf de kringloop doorlopen. Hierbij hebben ze de antwoorden nodig van de vorige lessen. Wie heeft het beste geheugen?

Groep 7-8

Plaats: eigen klas

ESCAPE-HUISJE DOE MAAR DUURZAAM

In deze les proberen de leerlingen (groep 7 en 8) binnen 60 minuten een escapehuisje op te lossen over duurzaamheid. Het escape-huisje is gebaseerd op het onderwijsconcept Escape the classroom. De klas wordt verdeeld in vier groepjes. Elk groepje krijgt een eigen escape-huisje waarvan de deuren dichtzitten met sloten. De leerlingen moeten puzzels oplossen om de codes van deze sloten te kraken. Als alle groepjes de puzzels hebben opgelost, kunnen ze de eindkist openen en wordt de tijd gestopt. Door het oplossen van puzzels ontdekken de leerlingen op een actieve wijze wat duurzaamheid is en wat dat betekent voor henzelf.

Groep: 7-8 en klas 1-2 vo

Plaats: eigen klas

ONTDEKDOOS KLEUREN

Aan de hand van de materialen in de kist en de opdrachten op de werkbladen doen leerlingen zelfstandig de proefjes en ontdekkingen over kleuren. Welke kleuren zitten er in zwart, hoe mengen kleuren en hoe werkt een prisma?

Groep 3-5

Plaats: eigen klas

ONTDEKDOOS MAGNETEN 1-6

Met een ontdekdoos zijn leerlingen onderzoekend en ontdekkend bezig met concreet materiaal. Dit sluit goed aan bij de 21ste eeuwse vaardigheden. Een ontdekdoos is ontworpen om zelfstandig mee te werken. De dozen zijn geschikt voor een klein groepje kinderen. De ontdekdoos magneten is geschikt voor ca. 4 leerlingen. Er is veel met afbeeldingen gewerkt zodat de kinderen zelf ook kunnen zien wat ze moeten doen.

Groep 1-2; Groep 3-4; Groep 5-6

Plaats: eigen klas

LESKISTEN

WATER & TECHNIEK, ENERGIE & KLIMAAT

KENNISKIST KIKKER VOL ENERGIE!

Aan de hand van de boeken 'Kikker in de kou' en 'Kikker en de warme dag' maken de kinderen op een speelse manier kennis met warmte, isolatie en (duurzame) energie. In de eerste les wordt het boek van Kikker in de kou voorgelezen en in de activiteiten hierbij wordt ingegaan op isoleren, bijvoorbeeld door warme kleding, en worden er proefjes en spelletjes gedaan die deze begrippen bij de kinderen laten beleven. In een volgende les wordt het boek 'Kikker en de warme dag' voorgelezen en maken de kinderen spelenderwijs kennis met de zon als warmte- en energiebron.

Groep: 1-2

Plaats: eigen klas

KENNISKIST FOSSIELEN

Fossielen hebben een grote aantrekkingskracht op kinderen. Hoe komt zo'n eeuwenoude afdruk in het gesteente? Van welk dier of plant zou de afdruk kunnen zijn? Wanneer is deze ontstaan? Met behulp van diverse materialen maken de kinderen kennis met fossielen. Na de introductieles gaan ze in verschillende hoeken van de klas aan de slag met de werkbladen. De onderwerpen zijn: tijdlijn, fossiele afdrukken, planten van toen en nu, aanpassing en natuurlijke selectie en nog wat verwante onderwerpen. In elke hoek wordt gebruik gemaakt van fossielen, afbeeldingen, een spel of knutselmateriaal. Verder zijn er boeken om een hoek mee in te richten.

Groep: 5,6,7

Plaats: eigen klas

KENNISKIST YE EN BO BARSTEN VAN DE ENERGIE

In het prentenboek 'Ye en Bo barsten van de energie' worden de kinderen meegenomen in de wereld van energie door een herkenbare situatie. Ye en Bo gaan in het boek op zoek naar manieren waarop elektriciteit wordt opgewekt. Zo komen ze langs zonnepanelen, windmolens en een waterkrachtcentrale. Het boek geeft veel ruimte voor interactief voorlezen. Door de materialen in de kist kan je het verhaal nog meer laten leven en uitspelen voor de kinderen.

Groep: 1-2

Plaats: eigen klas

KENNISKIST WEERBERICHT

De weermannen en -vrouwen staken, ze krijgen de wind van voren. Misschien kloppen hun weersvoorspellingen niet altijd? Voor de klas zit er niets anders op dan zelf een weerbericht te maken. Daarvoor moet je uiteraard wel een aantal zaken kunnen meten. De kinderen meten temperatuur, neerslag, windkracht en windrichting en ze leren hoe je wolken kunt gebruiken bij je weersvoorspelling. Aan het eind presenteren ze in groepjes hun eigen weerbericht.

Groep: 5-6

Plaats: eigen klas

LESKISTEN

GRONDSTOFFEN & AFVAL

ONTDEKKIST COOLE EXPERIMENTEN (JANUARI 2026)

In deze leskisten zitten lesmaterialen en activiteiten als ondersteuning bij het geven van lessen in onderzoekend en ontwerpend leren en chemie en life sciences. We ontwikkelen de lessen in ontdekkisten en deze zijn per 2026 te reserveren in de digitale NME-Gids.

Groep: 6-8

Plaats: eigen klas

KENNISKIST AFVAL EN HERGEBRUIK

Het lesmateriaal is bedoeld als educatieve ondersteuning bij de invoering van duurzaamheid op school. Het materiaal behandelt geen milieuproblemen, maar biedt de leerlingen zicht op oplossingen waar zij zelf in hun eigen omgeving aan kunnen bijdragen. Na afloop zijn de leerlingen zich ervan bewust hoeveel afval mensen produceren en kunnen de leerlingen uitleggen waarom het nut heeft om afval te scheiden en zo min mogelijk afval te produceren.

Groep: 5-8

Plaats: eigen klas

KENNISKIST E-WASTE

E-waste, ofwel elektronica-afval, het gaat om kapotte apparaten die op elektriciteit werken. Het maakt daarbij niet uit of ze daarvoor het stopcontact gebruiken of een batterij of accu. Overall in en om het huis gebruiken we elektrische apparaten. De meeste apparaten gaan lang mee. Als we ze weggooien is het belangrijk dat we dit op de juiste plekken doen. Waarom? Veel van de onderdelen die in de apparatuur zitten, kunnen hergebruikt worden. Hoe? Dat leer je met deze leskist. De lessen les bestaan uit verschillende onderdelen, zoals een kringgesprek, spel of (buiten)activiteit. Voor deze les kunnen de leerlingen een afgedankt apparaat van thuis meenemen. De lessen zijn te koppelen aan de E-waste race.

Groep: 7-8

Plaats: eigen klas

KENNISKIST GFT

Met dit lesmateriaal ga je in de klas aan de slag rond het thema GFT. Wat hoort daar eigenlijk bij? En wat wordt er gedaan met gft-afval? Aan de hand van verschillende lessen krijgen de leerlingen antwoord op deze vragen en meer. Ze doen een gft-quiz en u kunt zelfs een eigen composthoop of wormenbak maken. Je krijgt dit lespakket toegestuurd via de mail, er is geen leskist bij. In de handleiding staat per activiteit wat nodig is en (indien van toepassing) waar de materialen verkrijgbaar zijn.

Groep: 5-8

Plaats: eigen klas

KENNISKIST GLAS

Dagelijks gebruiken we veel spullen die van glas gemaakt zijn of deels uit glas bestaan. Denk aan flessen, drinkglazen, schooldeuren, jampotten, appelmoespotten, enz. Alle flessen, flesjes en glazen potjes waar iets in heeft gezeten, kunnen in de glasbak gegooid worden. Ze moeten natuurlijk wel leeg zijn, maar tegenwoordig hoef je ze niet meer schoon te maken en de deksels mogen erop blijven. En er mogen zeker geen gevaarlijke stoffen of medicijnen in zitten. Wat wordt er vervolgens met dat glas gedaan? Hoe wordt het verwerkt? Wat wordt ervan gemaakt? De antwoorden zijn te vinden in deze leskist. De leerlingen leren hoe glas wordt gebruikt en waardoor grondstoffen bespaard kunnen worden. Je kunt er voor kiezen een speciaal project over glas te doen, bijvoorbeeld samen met de hele school, maar je kunt de lessen ook over de uurperiode spreiden.

Groep: 5-8

Plaats: eigen klas

LESKISTEN

GRONDSTOFFEN & AFVAL

KENNISKIST OUD PAPIER – NIEUW PAPIER

In Nederland wordt per persoon jaarlijks 100 kilo papier verbruikt. Voor het maken van dit papier wordt oud papier gebruikt (80%) en hout. Door het inzamelen en gebruiken van oud papier als grondstof voor nieuw papier (en karton) besparen we in Nederland dus veel bomen. Hoewel het natuurlijk altijd nog beter is om het papiergebruik te verminderen! Het maken van nieuw papier uit oud papier kan als activiteit prima worden ingezet bij techniek en bij lessen over duurzaamheid. Het gemaakte papier nodigt uit tot taal of creatieve vakken. In deze leskist zitten alle materialen en een stap-voor-stap handleiding. Voor afvalvrije scholen is een gratis gastdocent voor een les papierscheppen te reserveren.

Groep 3,4,5,6,7,8

Plaats: eigen klas

KENNISKIST PLASTIC

Als het gaat om het scheiden van kunststof verpakkingsmateriaal, noemen de meeste mensen dit gewoon plastic. Bijna overal in Nederland wordt plasticafval (PMD) gescheiden. Dat gaat om plastic verpakkingen. Spullen zoals speelgoed en tuinstoelen horen daar niet bij; die moet je naar een milieustraat brengen. Maar wat mag er dan wel in het plasticafval (PMD)? Wat kan je eigenlijk met al dat verzamelde plastic? Kunnen wij er nog wat mee?

Groep: 5-8

Plaats: eigen klas

KENNISKIST TEXTIEL

Textiel wordt op eindeloos veel manieren toegepast. We gebruiken het dagelijks en over de hele wereld. Denk daarbij niet alleen aan onze kleding, handdoeken en beddengoed, maar ook aan tapijten, gordijnen, tassen, bekleding van stoelen en kussens, kinderspeelgoed en tenten. We noemen dit gezamenlijk huishoudtextiel. De variaties in kleur en textuur zijn bijna onbeperkt. De leerlingen leren over productie, soorten, milieubelasting en hergebruik.

Groep: 5-8

Plaats: eigen klas

KENNISKIST ZWERFAFVAL

Zwerfafval is al het kleine afval dat buiten ligt. Omdat het door wind en regen kan verplaatsen, wordt het zwerfafval genoemd. Maar een bananenschil die maandenlang stilletjes onder de struiken ligt, is ook zwerfafval. In de lessen wordt aandacht besteed aan zwerfafval in de eigen dagelijkse omgeving van de leerlingen, dicht bij huis en op het schoolplein. Wat gebeurt er met zwerfafval in de natuur en waarom is dat schadelijk. Hoe kunnen leerlingen bewust en actief bijdragen aan het verminderen van zwerfafval. Je kunt aan dit project een opruimactie van zwerfafval in en rondom school koppelen, eventueel samen met Waardlanden. Een aantal grijpertjes en hesjes kunt u bij Groene Weelde reserveren.

Groep: 5-8

Plaats: eigen klas

MATERIALEN ONTVANGEN IN DE KLAS

Materiaalzendingen bestaan uit concreet (verbruiks-) materiaal, vaak levend materiaal, waarmee je direct aan de slag kunt. Les ideeën en werkbladen worden meegeleverd. Er zijn kosten aan verbonden.

- Paddenstoelen kweken (herfst)
- Larven van lieveheersbeestjes in de klas (maart-september)
- Zaadpakket voor de moestuin, gratis (maart)
Op aanvraag kan de moestuincoach van Groene Weelde moestuinlessen komen geven en hij/zij maakt het beplantingsplan bij dit zaadpakket (zie Moestuinlessen).
- Koolwitjes in de klas met vlinderpoppen (maart-september). Via Groene Weelde is de materiaalzending vlinderpakket te reserveren. Dit pakket kost €32,00 en moet minimaal 6 weken van tevoren door ons worden besteld en bevat levende rupsen en vlinderpoppen van het koolwitje. Groene weelde levert ook een handleiding en de toebehoren.
- Vlinders 1-2, zie de Kenniskist Vlinders voor kleuters
- Vlinders 3-4
- Vlinders 5-6
- Vlinders 7-8

Gebruiksvoorwaarden materiaalzendingen

- Na afloop gaat alleen het uitleenmateriaal (de toebehoren) naar Groene Weelde terug.
- Materiaalzendingen worden afgeleverd bij het NDE-punt in de school
- Groene Weelde bestelt het materiaal enkele weken van tevoren. Annuleren is daarom niet mogelijk.

GROEN BLAUWE SCHOOLPLEINEN

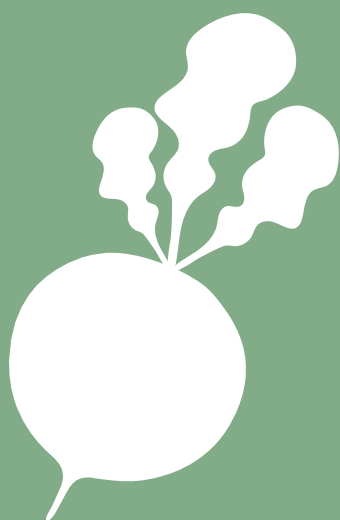
Groen-blaue schoolpleinen zijn goed voor de gezondheid, beweging en concentratie van kinderen. Ook maken kinderen er meer vrienden en voelen zich meer zelfverzekerd. Een recent onderzoek van de Vrije Universiteit Amsterdam laat dat met overtuiging zien.

Een schoolplein kan veel meer zijn dan een pauzeplaats of een overblijfsplek. Het kan een groen schoolplein worden, een speel- en leerlandschap als het ware. Een soort buitenlokaal met diertjes, planten, struiken en bomen. Wil je ook een natuurlijk schoolplein? Waar kinderen op zoek gaan naar lieveheersbeestjes, pissebedden en vette rupsen? Verstoppertje spelen achter bomen en in struiken? Een schoolplein waar kinderen weer in contact komen met de natuur. Waar kan worden geklommen en geklauterd. Waar zij kunnen ontdekken en zich kunnen verwonderen. Op een groen schoolplein draait het even niet meer om de virtuele wereld, maar vooral toch om de echte.

Zo'n groen-blaauw schoolplein spreekt waarschijnlijk tot ieders verbeelding. Het geeft kinderen elke dag de kans op natuurbeleving en biedt mogelijkheden voor natuureducatie. Zo'n groen schoolplein brengt creativiteit, rust, ontdekking en veelzijdige beweging samen. Daarnaast draagt een natuurlijk schoolplein bij aan het behoud van soorten planten en dieren, de biodiversiteit. (Bron: Springzaad)

AAN DE SLAG MET HET SCHOOLPLEIN

We werken samen met zeer ervaren partners voor het ontwerpen en aanleggen van natuurlijke schoolpleinen met natuurlijke speeltoestellen. De coördinator van Groene Weelde is getraind als adviseur voor groene schoolpleinen. Wil je begeleid worden bij de aanleg van een groen-blaauw schoolplein? Groene Weelde kan je daarbij helpen. Neem dan via e-mail contact op met de coördinator via sylvia@groeneweelde.vhl.nl

GROENE WEEELDE